

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

27 septembrie 2012*

„Securitatea socială a lucrătorilor migranți — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 — Articolele 13 și 14c — Legislație aplicabilă — Lucrători care desfășoară activități independente — Regim de securitate socială — Afiliere — Persoană care desfășoară o activitate salariată sau care nu desfășoară nicio activitate într-un stat membru — Activitate independentă desfășurată în alt stat membru — Mandatar al unei societăți — Reședință în alt stat membru decât cel în care se află sediul societății — Administrare a societății din statul de reședință — Normă națională care prevede o prezumție irefragabilă de exercitare a activității profesionale ca lucrător care desfășoară activități independente în statul membru în care se află sediul societății — Afiliere obligatorie la regimul de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente din acest stat”

În cauza C-137/11,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de cour du travail de Bruxelles (Belgia), prin decizia din 11 martie 2011, primită de Curte la 21 martie 2011, în procedura

Partena ASBL

împotriva

Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schieman, L. Bay Larsen (raportor), doamna C. Toader și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul J. Mazák,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 martie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Partena ASBL, de M. Lauwers, avocate;
- pentru Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA, de A. Moyaerts și de É. Piret, avocats;
- pentru guvernul belgian, de L. Van den Broeck și de J.-C. Halleux, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru Comisia Europeană, de V. Kreuschitz și de G. Rozet, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 iunie 2012,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 13 și 14c din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1606/98 al Consiliului din 29 iunie 1998 (JO L 209, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 5, p. 76, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”), precum și a articolului 21 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Partena ASBL (denumită în continuare „Partena”), casa de asigurări sociale pentru lucrători care desfășoară activități independente, pe de o parte, și societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA (denumită în continuare „societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux”), pe de altă parte, cu privire la sumele solicitate acesteia de Partena cu titlu de contribuții sociale și de majorări pentru perioada cuprinsă între primul trimestru al anului 1999 și al patrulea trimestru al anului 2007.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Al optulea-al unsprezecelea considerent ale Regulamentului nr. 1408/71 prevăd:

„întrucât este necesar ca lucrătorii salariați și cei care desfășoară activități independente care se deplasează în interiorul Comunității să fie cuprinși în regimul de securitate socială al unui singur stat membru, pentru a se evita suprapunerea legislațiilor naționale aplicabile și complicațiile care ar putea rezulta din această situație;

întrucât este necesar să se limiteze pe cât posibil numărul și importanța cazurilor în care, prin derogare de la regula generală, un lucrător se supune simultan la două legislații;

întrucât, pentru a garanta în fapt egalitatea de tratament a tuturor lucrătorilor ocupați pe teritoriul unui stat membru, este bine să se stabilească că legislația aplicabilă este, ca regulă generală, legislația statului membru pe teritoriul căruia persoana în cauză își desfășoară activitatea salariată sau independentă;

întrucât, în anumite situații care justifică alte criterii de aplicabilitate, este posibil să se deroge de la această regulă generală.”

- 4 Articolul 13 din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Reguli generale”, prevede:

„(1) Sub rezerva articolelor 14c și 14f, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament se află sub incidența legislației unui singur stat membru. Această legislație se stabilește în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu.

(2) Sub rezerva articolelor 14-17:

- (a) persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru sau dacă întreprinderea sau angajatorul la care persoana este încadrată își are sediul social sau adresa pe teritoriul altui stat membru;
- (b) persoana care desfășoară o activitate independentă pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv, chiar dacă are reședința pe teritoriul altui stat membru;

[...]"

- 5 Articolul 14a punctul 2 din același regulament, intitulat „Reguli speciale aplicabile persoanelor, cu excepția marinarilor, care desfășoară activități independente”, are următorul cuprins:

„Regula prevăzută la articolul 13 alineatul (2) litera (b) se aplică având în vedere următoarele excepții și împrejurări:

[...](2) persoana care desfășoară în mod obișnuit o activitate independentă pe teritoriul a două sau mai multe state membre se supune legislației statului membru pe al cărui teritoriu are reședința dacă desfășoară o parte a activității sale pe teritoriul acelui stat membru.

Dacă persoana în cauză nu desfășoară nicio activitate pe teritoriul statului în care are reședința, ea se supune legislației statului membru pe teritoriul căruia își desfășoară activitatea principală [...]"

- 6 Articolul 14c din regulamentul menționat, intitulat „Reguli speciale aplicabile persoanelor care desfășoară simultan o activitate salariată și o activitate independentă pe teritoriul unor state membre diferite”, prevede:

„Persoana care desfășoară simultan o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru și o activitate independentă pe teritoriul altui stat membru se supune:

- (a) dacă litera (b) nu prevede altceva, legislației statului membru pe al cărui teritoriu desfășoară o activitate salariată sau, dacă desfășoară o astfel de activitate pe teritoriul a două sau mai multe state membre, legislației [după caz, a statului membru în care are sediul ori domiciliul întreprinderea sau, respectiv, angajatorul, a locului în care se află o sucursală sau o reprezentanță permanentă a întreprinderii ori reședința lucrătorului];

(b) în cazurile prevăzute în anexa VII:

— legislației statului membru pe al cărui teritoriu desfășoară o activitate salariată [...]

și

— legislației statului membru pe al cărui teritoriu desfășoară o activitate independentă [...]"

- 7 Anexa VII la Regulamentul nr. 1408/71 enumeră 18 ipoteze de aplicare cumulativă a legislațiilor a două state membre, și anume cazuri în care o persoană desfășoară, pe de o parte, o activitate independentă pe teritoriul unuia dintre cele 17 state membre desemnate nominal în această anexă și, pe de altă parte, o activitate salariată în alt stat membru.

8 Aceasta prevede la punctul 1:

„Desfășurarea unei activități independente în Belgia și a unei activități salariate într-un alt stat membru”.

Dreptul belgian

9 În dreptul belgian, aplicarea regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente este reglementată în special prin Decretul regal nr. 38 din 27 iulie 1967 privind aplicarea regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente (*Moniteur belge* din 29 iulie 1967), care a fost modificat în special prin Decretul regal din 18 noiembrie 1996 privind dispozițiile financiare și diverse aplicabile regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, în temeiul titlului VI din Legea din 26 iulie 1996 privind modernizarea regimului de securitate socială și asigurarea funcționării sistemelor legale de pensii și al articolului 3 din Legea din 26 iulie 1996 care asigură condițiile bugetare pentru participarea Belgiei la Uniunea Economică și Monetară Europeană (*Moniteur belge* din 12 decembrie 1996, denumit în continuare „Decretul regal nr. 38”).

10 Articolul 3 alineatul 1 din Decretul regal nr. 38, care face parte din capitolul I, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede:

„În sensul prezentului decret, lucrătorul care desfășoară activități independente este orice persoană fizică ce desfășoară în Belgia o activitate profesională la care nu se obligă pe baza unui contract de muncă sau a unui statut.

Până la proba contrară, orice persoană care desfășoară în Belgia o activitate profesională care poate produce venituri vizate de [anumite dispoziții din Codul impozitelor pe venit 1992] este prezumată că îndeplinește condițiile de impozitare menționate în paragraful anterior.

În vederea aplicării prezentului alineat, se consideră că o activitate profesională se desfășoară în temeiul unui contract de muncă atunci când, pentru aplicarea unuia dintre regimurile de securitate socială în favoarea lucrătorilor salariați, persoana interesată este prezumată a fi obligată, pentru acest motiv, printr-un contract de muncă.

[...] persoanele desemnate mandatar ai unei societăți sau ai unei asociații supuse la plata impozitului belgian pe profit sau la plata impozitului belgian aplicabil nerezidenților sunt prezumate, în mod irefragabil, că exercită în Belgia o activitate profesională în calitate de lucrător care desfășoară activități independente.”

11 Potrivit articolului 15 alineatul 1 al treilea paragraf din același decret regal, societatea răspunde în solidar cu mandatarii săi pentru plata contribuțiilor datorate de aceștia din urmă.

12 Prin hotărârea nr. 176/2004 din 3 noiembrie 2004, Cour d'arbitrage (Curtea de Arbitraj), devenită ulterior Cour constitutionnelle (Curtea Constituțională), a declarat neconstituțional articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 în special în ceea ce privește mandatarii unor societăți supuse la plata impozitului belgian pe profit sau la plata impozitului belgian aplicabil nerezidenților care nu administrează din străinătate societatea vizată de dispoziția în cauză. Instanța menționată a considerat că, fiind irefragabilă în privința acestor mandatar, prezumția avea un caracter general și absolut care era disproporționat în raport cu persoanele respective întrucât îl împiedica pe un mandatar care și-ar fi încetat activitatea să dovedească acest lucru în alt mod decât prin demisie și să pună capăt obligațiilor care decurgeau din aplicarea în privința sa a regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente.

- 13 În schimb, instanța amintită nu a considerat neconstituțional articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 în măsura în care acesta privea mandatarii care administrau din străinătate societăți cu sediul în Belgia. Potrivit acesteia, caracterul irefragabil al prezumției instituite a putut fi considerat necesar pentru a garanta aplicarea în privința unor astfel de mandatarii a regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, pentru motivul că autoritatea națională nu dispune, în raport cu aceste persoane, de informațiile și de competențele de care dispune în raport cu cele care administrează asemenea societăți în Belgia.
- 14 Din această hotărâre a Cour d'arbitrage rezultă că, în prezent, în dreptul belgian, prezumția rămâne irefragabilă pentru persoanele care administrează din străinătate o societate cu sediul în Belgia, astfel încât, independent de exercitarea efectivă a unei asemenea activități, persoanele respective sunt supuse în Belgia regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 15 Societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux a fost constituită la 17 aprilie 1993.
- 16 Întrucât are sediul în Belgia, această societate este supusă impozitului belgian pe profit.
- 17 La adunarea generală din 12 octombrie 1995, domnii Rombouts și Van Acker dețineau fiecare jumătate din capitalul societății. Mandatele acestora de administratori au fost reînnoite în cadrul adunărilor generale din 7 iunie 2000 și din 7 iunie 2006.
- 18 Domnul Rombouts are reședința în Portugalia de la sfârșitul anului 1999.
- 19 În Portugalia, el a desfășurat o activitate salariată sau a beneficiat de alocații de șomaj din luna ianuarie a anului 2001 până în luna iulie a anului 2005.
- 20 Instanța de trimitere arată că domnul Rombouts a desfășurat o activitate independentă în Portugalia din luna noiembrie a anului 2007, dar adaugă că societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux susține că această activitate a început în luna noiembrie a anului 2005.
- 21 La 28 mai 2008, Partena a notificat domnului Rombouts și societății Les Tartes de Chaumont-Gistoux o somație de plată a sumei de 125 696,50 euro corespunzătoare unor contribuții și unor majorări trimestriale și anuale care ar fi fost datorate de domnul Rombouts pentru perioada cuprinsă între primul trimestru al anului 1999 și al patrulea trimestru al anului 2007.
- 22 Prin acțiunea introdusă la 5 august 2008, societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux a formulat opoziție la această somație de plată la tribunal du travail de Nivelles (Tribunalul pentru Litigii de Muncă din Nivelles).
- 23 Pronunțându-se cu privire la această opoziție, tribunal du travail de Nivelles a declarat admisibilă opoziția prin hotărârea din 14 septembrie 2009, iar ulterior a declarat-o fondată prin hotărârea din 14 decembrie 2009.
- 24 La 29 ianuarie 2010, Partena a atacat cu apel aceste hotărâri.
- 25 În cursul procedurii, aceasta a precizat că, având în vedere statutul de lucrător salariat pe care domnul Rombouts îl avea în Portugalia de la 1 ianuarie 2001, acesta putea fi supus regimului belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente numai cu titlu complementar. În consecință, suma solicitată de aceasta cu titlu principal, majorată cu dobânzi, a fost redusă de la 125 696,50 euro la 68 137,61 euro.

- 26 Societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux a contestat, la rândul său, orice aplicare în privința domnului Rombouts a regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente în Belgia. Aceasta a susținut că, în măsura în care articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 are ca efect aplicarea legislației belgiene, acesta contravine dreptului Uniunii, mai exact articolului 18 CE.
- 27 În aceste împrejurări, *cour du travail de Bruxelles* a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) În vederea aplicării articolului 13 și a următoarelor din Regulamentul nr. 1408/71 și în special a articolului 14c, un stat membru poate, în cadrul competenței care îi este recunoscută pentru definirea condițiilor de impozitare potrivit regimului de securitate socială instituit pentru lucrătorii care desfășoară activități independente, să asimileze «administrarea din străinătate a unei societăți supuse la plata impozitului în acest stat» cu desfășurarea unei activități pe teritoriul său?
- 2) Articolul [3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38] este compatibil cu dreptul Uniunii [...] și în special cu libertatea de circulație și de ședere garantată prin articolul 21 [TFUE], în condițiile în care nu permite unei persoane care are reședința în alt stat membru și administrează din străinătate o societate supusă la plata impozitului belgian să răstoarne prezumția de impozitare potrivit regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, în timp ce mandatarul care are reședința în Belgia și nu administrează o asemenea societate din străinătate are posibilitatea de a răsturna această prezumție și de a face dovada că nu desfășoară o activitate independentă în sensul articolului [3 alineatul 1 primul paragraf] din Decretul regal nr. 38?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

Cu privire la competență

- 28 Potrivit guvernului belgian, Curtea nu este competentă să răspundă la prima întrebare, întrucât acest lucru ar implica interpretarea de către Curte a articolului 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 sau examinarea compatibilității sale cu articolul 14c din Regulamentul nr. 1408/71.
- 29 În această privință, este suficient să se constate că, prin chiar modul său de redactare, această primă întrebare vizează interpretarea unor dispoziții ale dreptului Uniunii, în speță articolul 13 și următoarele din Regulamentul nr. 1408/71, iar nu interpretarea unei dispoziții de drept național sau aprecierea compatibilității acestuia cu dreptul Uniunii.
- 30 Conform unei jurisprudențe constante (a se vedea în special Hotărârea din 27 ianuarie 2011, *Vandoorne*, C-489/09, Rep., p. I-225, punctul 25 și jurisprudența citată), Curtea este competentă să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care pot să îi permită să aprecieze ea însăși compatibilitatea unei dispoziții de drept național în vederea judecării cauzei cu care este sesizată.
- 31 Curtea este, așadar, competentă să examineze prima întrebare.

Cu privire la admisibilitate

- 32 Guvernul belgian susține că prima întrebare este inadmisibilă pentru motivul că, în vederea soluționării acțiunii principale, ar fi lipsită de relevanță o interpretare a articolului 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71.
- 33 Astfel, pentru ca domnul Rombouts să fie supus regimului belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, nu ar fi necesară aplicarea prezumției irefragabile prevăzute la articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38.
- 34 Această prezumție ar viza impozitarea mandatarilor care administrează din străinătate societăți cu sediul în Belgia, care nu declară niciun venit ca organ de conducere al unei întreprinderi în acest stat membru și care invocă gratuitatea îndeplinirii mandatului lor pentru a exclude îndeplinirea condiției de exercitare a unei activități profesionale, de care depinde supunerea la plata impozitului.
- 35 Or, potrivit guvernului belgian, în perioada în discuție în acțiunea principală, domnul Rombouts a fost supus impozitului belgian aplicabil nerezidenților în temeiul activității sale de mandatar al societății, în calitate de administrator al acesteia, prin aplicarea coroborată a articolului 2 punctul 1 litera a), a articolului 227 alineatul 1 și a articolului 228 alineatul 1 din Codul impozitelor pe venit din 1992, precum și a articolului 16 din Convenția dintre Belgia și Portugalia privind evitarea dublei impuneri și reglementarea altor aspecte determinate în materie de impozit pe venit, semnată la Bruxelles la 16 iulie 1969 (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 787, p. 4), modificată printr-o convenție adițională semnată la Bruxelles la 6 martie 1995 (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 2155, p. 76), intrată în vigoare la 5 aprilie 2001.
- 36 Guvernul belgian adaugă că domnul Rombouts nu a contestat niciodată această supunere la plata impozitului și că contribuțiile sociale care făceau obiectul acțiunii principale au fost calculate pe baza veniturilor unor membri ai conducerii întreprinderii, astfel cum au fost reținute de administrația fiscală.
- 37 În consecință, nici domnul Rombouts, nici societatea Les Tartes de Chaumont-Gistoux nu ar putea invoca îndeplinirea cu titlu gratuit a mandatului pentru a contesta existența condiției privind exercitarea unei activități profesionale.
- 38 În această privință, este suficient să se constate că, în observațiile sale scrise, guvernul belgian a explicat că prezumția de la articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38 prevede în mod irefragabil că mandatarii unor societăți sunt supuși regimului belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente, „chiar” și în cazul în care nu au declarat niciun venit în temeiul acestui mandat.
- 39 Acest lucru înseamnă că, potrivit guvernului belgian însuși, prezumția menționată se aplică și mandatarilor unor societăți precum cel din acțiunea principală care sunt supuși în Belgia la plata impozitului pe venitul nerezidenților în temeiul activității lor de mandatar al societății.
- 40 Prima întrebare nu este, așadar, lipsită de relevanță în măsura în care vizează articolul 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71.
- 41 Aceasta este, prin urmare, admisibilă.

Cu privire la fond

- 42 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că instanța de trimitere a stabilit că litigiul cu care rămâne sesizată vizează situația care corespunde perioadelor în care mandatarul social în cauză avea reședința în Portugalia și desfășura în acest stat o activitate salariată sau nu desfășura nicio activitate. Aceasta consideră că, pentru astfel de perioade, Regulamentul nr. 1408/71 și anexa VII la aceasta nu par să excludă aplicarea regimului belgian de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente. Curtea trebuie să își limiteze analiza la această unică situație.
- 43 În acest context, trebuie să se considere că, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, mai exact articolul 13 alineatul (2) litera (b) și articolul 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, precum și anexa VII la acesta, se opune unei reglementări naționale care, precum articolul 3 alineatul 1 al patrulea paragraf din Decretul regal nr. 38, permite unui stat membru să prezume în mod irefragabil că o activitate de administrare dintr-un alt stat membru a unei societăți supuse impozitării în acest prim stat este exercitată pe teritoriul său.
- 44 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită astfel să se stabilească în ce măsură un stat membru poate, în vederea aplicării regimului său de securitate socială unor lucrători care desfășoară activități independente, să definească locul de desfășurare a activității lucrătorilor în cauză.
- 45 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile titlului II din Regulamentul nr. 1408/71, care stabilesc legislația aplicabilă lucrătorilor care se deplasează în cadrul Uniunii Europene, urmăresc în special ca persoanele interesate să fie, în principiu, supuse regimului de securitate socială al unui singur stat membru, astfel încât să se evite situațiile de suprapunere a legislațiilor naționale aplicabile și complicațiile care ar putea rezulta din acestea. Acest principiu este exprimat în special la articolul 13 alineatul (1) din acest regulament (a se vedea în special Hotărârea din 12 iunie 2012, Hudzinski și Wawrzyniak, C-611/10 și C-612/10, punctul 41).
- 46 Trebuie amintit de asemenea că dispozițiile Regulamentului nr. 1408/71 trebuie interpretate în lumina obiectivului prevăzut la articolul 48 TFUE, care este de a contribui la instituirea unei libere circulații a lucrătorilor migranți cât mai complete posibil (a se vedea Hotărârea Hudzinski și Wawrzyniak, citată anterior, punctul 53).
- 47 Al optulea considerent al Regulamentului nr. 1408/71 subliniază că lucrătorii salariați și cei care desfășoară activități independente trebuie să fie cuprinși în regimul de securitate socială al unui singur stat membru. Al nouălea considerent al aceluiași regulament adaugă că este necesar să se limiteze pe cât posibil numărul și importanța cazurilor în care, prin derogare de la regula generală, un lucrător se supune simultan la două legislații.
- 48 Potrivit celui de al zecelea considerent al regulamentului menționat, criteriul adecvat pentru a stabili legislația aplicabilă este, ca regulă generală, reprezentat de locul de desfășurare a activității salariate sau independente. Al unsprezecelea considerent al Regulamentului nr. 1408/71 prevede derogări de la această regulă generală numai în anumite situații care justifică alte criterii de aplicabilitate.
- 49 Din economia și din sistemul Regulamentului nr. 1408/71 reiese că acel criteriu al „locului de desfășurare” a activității salariate sau independente de către lucrătorul în cauză este criteriul principal în vederea desemnării unei singure legislații aplicabile și că de la acest criteriu se poate deroga numai în anumite situații, prin intermediul unor criterii subsidiare de aplicabilitate precum cele reprezentate de statul în care are reședința lucrătorul, de statul în care are sediul întreprinderea care îl angajează sau sucursala ori reprezentanța permanentă a acesteia sau de statul în care se află locul de desfășurare a activității principale a lucrătorului, prevăzute la articolul 14 punctele 2 și 3, la articolul 14a punctele 2 și 3, precum și la articolul 14c litera (a) *in fine* din Regulamentul nr. 1408/71.

- 50 În ceea ce privește noțiunile „activitate salariată” și „activitate independentă” în sensul articolului 13 și al următoarelor din Regulamentul nr. 1408/71, acestea vizează activitățile care sunt considerate astfel potrivit legislației sociale a statului membru pe teritoriul căruia sunt exercitate aceste activități (a se vedea în special Hotărârile din 30 ianuarie 1997, de Jaeck, C-340/94, Rec., p. I-461, punctul 34, precum și Hervein și Hervillier, C-221/95, Rec., p. I-609, punctul 22).
- 51 În ceea ce privește conținutul lor, aceste noțiuni intră, așadar, sub incidența legislațiilor statelor membre pe teritoriul cărora se desfășoară activitățile salariate sau independente.
- 52 În consecință, în vederea aplicării articolului 13 și a următoarelor din Regulamentul nr. 1408/71, stabilirea locului de desfășurare a activității profesionale a lucrătorului care, astfel cum reiese din al zecelea considerent al acestui regulament, condiționează în general stabilirea legislației aplicabile precedă calificarea activității drept salariată sau independentă.
- 53 Cu toate acestea, spre deosebire de noțiunile „activitate salariată” și „activitate independentă”, noțiunea „loc de desfășurare” a unei activități trebuie considerată că intră sub incidența dreptului Uniunii, iar nu a legislațiilor statelor membre, și, prin urmare, a interpretării date de Curte.
- 54 Astfel, dacă acestei noțiuni i s-ar aplica și legislațiile statelor membre, criteriul pe care îl constituie ar putea să facă obiectul unor definiții sau al unor interpretări contradictorii din partea statelor membre în cauză și să conducă, pentru o anumită persoană, la aplicarea cumulativă a mai multe legislații în privința aceleiași activități. Or, un astfel de cumul ar risca să determine suportarea de către persoana interesată a unei duble contribuții la asigurările sociale pentru același venit și ar penaliza, așadar, lucrătorul care și-a exercitat dreptul de liberă circulație astfel cum este consacrat de dreptul Uniunii, ceea ce ar fi, în consecință, vădit contrar obiectivelor Regulamentului nr. 1408/71.
- 55 Astfel cum Curtea a statuat în privința articolului 14d alineatul (2) din regulamentul menționat, acesta prevede obligația statelor membre de a trata în mod nediscriminatoriu lucrătorii supuși dispozițiilor articolului 14c litera (b) din același regulament în raport cu lucrătorii care își desfășoară toate activitățile economice într-un singur stat membru (a se vedea Hotărârea din 9 martie 2006, Piatkowski, C-493/04, Rec., p. I-2369, punctul 27).
- 56 În vederea interpretării noțiunii „loc de desfășurare” ca noțiune a dreptului Uniunii, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, determinarea sensului și a conținutului termenilor pentru care dreptul Uniunii nu oferă nicio definiție trebuie realizată în funcție de sensul lor obișnuit în limbajul curent, ținând seama de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte (a se vedea în special Hotărârea din 10 martie 2005, easyCar, C-336/03, Rec., p. I-1947, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 57 În această privință, noțiunea „loc de desfășurare” a unei activități trebuie înțeleasă, în conformitate cu sensul de bază al termenilor utilizați, ca desemnând locul în care, în mod concret, persoana în cauză îndeplinește actele legate de această activitate.
- 58 Or, prezumând că persoanele desemnate mandatar ai unei societăți sau ai unei asociații supuse la plata impozitului belgian pe profit sau a impozitului belgian aplicat nerezidenților sunt considerate, în mod irefragabil, ca exercitând în Belgia o activitate profesională ca lucrător care desfășoară activități independente, dispozițiile naționale în cauză riscă să conducă astfel la o definiție a locului de desfășurare a activității care nu ar corespunde celei care rezultă din cuprinsul punctului anterior din prezenta hotărâre și să fie astfel contrare dreptului Uniunii.
- 59 Deși este adevărat că dreptul Uniunii nu aduce atingere competenței statelor membre de a organiza propriile regimuri de securitate socială și că, în lipsa unei armonizări la nivel comunitar, legislația fiecărui stat membru în cauză este cea care trebuie să determine condițiile dreptului sau ale obligației

de afiliere la un regim de securitate socială, este însă necesar ca, în exercitarea competenței sale, statul membru respectiv să respecte dreptul Uniunii (a se vedea în special Hotărârea Piatkowski, citată anterior, punctele 32 și 33).

- 60 Desigur, astfel cum arată guvernul belgian, prezumția în discuție în acțiunea principală poate împiedica fraudă în materie de securitate socială care constă în a eluda caracterul obligatoriu al regimului de securitate socială al lucrătorilor care desfășoară activități independente printr-o delocalizare artificială a activității mandatarilor sociali ai unor societăți stabilite în Belgia. Cu toate acestea, prin conferirea unui caracter irefragabil prezumției menționate, reglementarea națională în cauză depășește ceea ce este strict necesar pentru a atinge acest obiectiv legitim de combatere a fraudei întrucât creează astfel un obstacol general în calea posibilității lucrătorilor în cauză de a justifica, în fața instanței naționale, că locul de desfășurare a activității lor se află în mod real pe teritoriul unui alt stat membru în care aceștia îndeplinesc, în mod concret, actele legate de activitatea respectivă.
- 61 Trebuie să se răspundă, așadar, la prima întrebare că dreptul Uniunii, mai exact articolul 13 alineatul (2) litera (b) și articolul 14c litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71, precum și anexa VII la acesta, se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în acțiunea principală în măsura în care aceasta permite unui stat membru să prezume în mod irefragabil că o activitate de administrare dintr-un alt stat membru a unei societăți supuse impozitării în primul stat este exercitată pe teritoriul său.

Cu privire la a doua întrebare

- 62 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se examineze cea de a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Dreptul Uniunii, mai exact articolul 13 alineatul (2) litera (b) și articolul 14c litera (b) Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1606/98 al Consiliului din 29 iunie 1998, precum și anexa VII la regulamentul menționat, se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în acțiunea principală în măsura în care aceasta permite unui stat membru să prezume în mod irefragabil că o activitate de administrare dintr-un alt stat membru a unei societăți supuse impozitării în primul stat este exercitată pe teritoriul său.

Semnături